

200 ARTEFAKTÓW
 NA
200 DWUSETLECIE
 TOWARZYSTWA
 NAUKOWEGO PŁOCKIEGO

NA TROPIE WŁADCÓW POLSKI

Zygmunt II August 1520 – 1572

Zygmunt II August przedstawiony na medalu wybitym w końcu XVIII wieku

- był ostatnim dynastycznym królem Polski
- jako pierwszy i jedyny władca Polski został obrany na króla za życia swojego ojca
- z Płockiem wiąże go osoba jego matki – królowej Bony Sforza
- był z zamiłowania kolekcjonerem, poza cennymi wówczas książkami zbierał na przykład zbroje czy zdobione armaty
- zawdzięczamy mu doprowadzenie do Unii Lubelskiej w 1569 roku

Superekslibris herbowy króla Zygmunta II Augusta

Król dynastyczny to władca, który dziedziczył tron po swoim ojcu

Pieczęć wielka koronna Zygmunta II Augusta

Superekslibris to znak własnościowy książek (herb, godło) tłoczony, haftowany bądź umieszczony na metalowej płytce. Znajdował się na zewnętrznej stronie okładki, największą popularnością cieszył się w XVI wieku

Król Zygmunt II August kwituje odbiór 3 tys. florenów pożyczonych od Konstantego Corneadesa, 1572 rok

Zygmunt III Waza 1566 – 1632

- elekcyjny król Polski od 1587 roku
- wnuk Zygmunta Starego i Bony Sforzy
- 1596 – w tym roku jak się powszechnie uznaje, przeniósł stolicę Polski z Krakowa do Warszawy
- kolumnę Zygmunta III Wazy postawiono w latach 1643 – 1644, a na potrzeby jej wyeksponowania rozebrano okoliczne zabudowania; została zniszczona w czasie Powstania Warszawskiego i ponownie odrestaurowana w 1949 roku
- lubił grę w piłkę
- majsterkował i malował, lubił też złotnictwo i alchemię; w wyniku prowadzonych eksperymentów doprowadził do ogromnego pożaru na Wawelu, po którym odbudowa wniosła na zamku nowe elementy stylowe

Portret autorstwa Mathiasa von Sommerenna ukazujący Zygmunta III Wazę w 1627 roku

Dokument podpisany przez króla Zygmunta III Wazę w 1615 roku, powyżej podpis widoczny na dokumencie

Jan III Sobieski 1629 – 1696

- elekcyjny król Polski od 1674 roku
- wykształcony w Akademii Krakowskiej, podróżował po Europie i zdobywał wiedzę związaną ze sztuką wojenną
- uznawany za jednego z najznakomitszych polskich wodzów, ale także za autora wyjątkowych listów miłosnych
- w czasie potopu szwedzkiego przeszedł na pewien czas na stronę króla szwedzkiego
- zwycięzca w bitwie pod Wiedniem w 1683 roku
- pod jego wodzą I Rzeczpospolita odnosiła ostatnie wielkie zwycięstwa

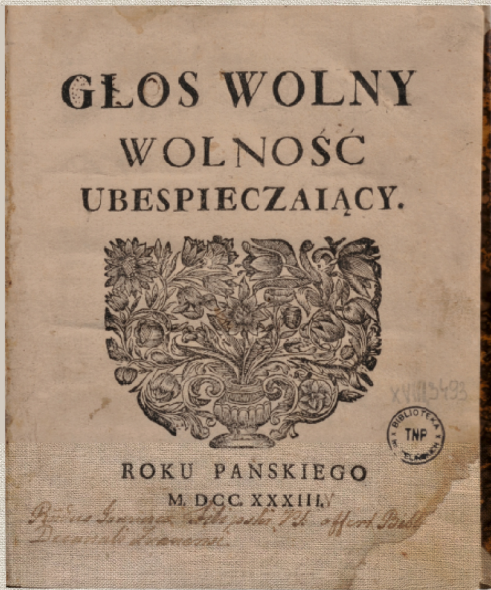
▲ Jan III Sobieski ukazany w narodowym stroju polskim, rycina w książce wydanej w 1684 roku

Król elekcyjny to władca wybrany przez szlachtę

◀ Wizerunek króla Jana III Sobieskiego i królowej Marysienki z dzieła wydanego w 1754 roku przez ojców bazylianów w Supraślu

Stanisław Leszczyński 1677 – 1766

◀ Reformatorski traktat polityczny z ery saskiej, którego autorstwo przypisywane jest Stanisławowi Leszczyńskiemu, 1733 [1749]

- dwukrotnie zasiadał na tronie Polski, pierwszy raz przy wsparciu Szwecji w latach 1704 – 1709, kolejny raz w latach 1733 – 1736 przy wsparciu Francji
- w 1736 roku zmuszony został do zrzeczenia się korony, za co otrzymał w dożywotnie władanie księstwo Lotaryngii i Baru oraz bardzo wysokie uposażenie
- w Lotaryngii prowadził bardzo wystawne życie, organizował bale, miał orkiestrę, a jego pałac był chwalony przez takich ludzi, jak Volter czy Monteskiusz; w Lotaryngii był nazywany „królem dobrodziejem”
- uwielbiał malować, a swoje prace rozdawał najbliższym, jednak były one raczej niskich lotów
- namiętnie palił tytoń, do tego stopnia, że nadano mu wymowny przydomek „skórzana gęba”, a jego zęby były niemalże czarne; zmarł w wieku 88 lat od poparzeń wywołanych przez pożar zapruszony ogniem z kominka

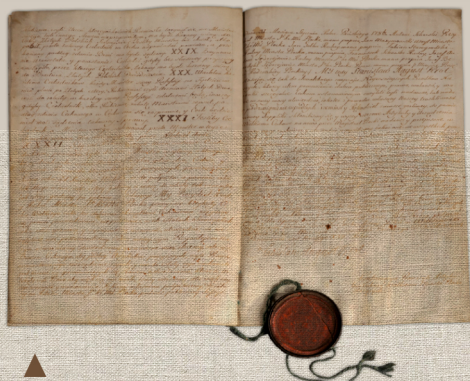
▲ Medal przymierza Stanisława Leszczyńskiego i Karola XII wybity w 1705 roku

Stanisław August Poniatowski 1732 – 1798

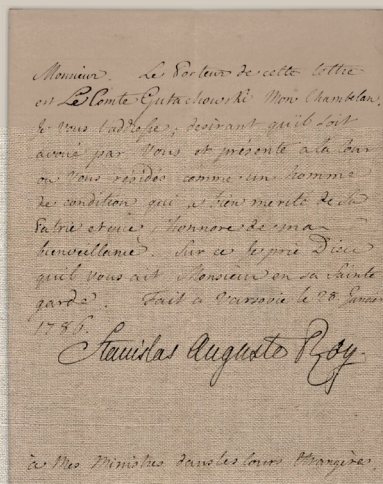

- ostatni elekcyjny król I Rzeczypospolitej w latach 1764 – 1795
- ustanowił Order Virtuti Militari
- był współtwórcą Konstytucji 3 maja
- za jego czasów dokonano trzech rozbiorów Polski, a państwo zniknęło z mapy Europy

◀ Stanisław August Poniatowski; źródło: www.polona.pl

▲ Król Stanisław August Poniatowski potwierdza prawa Cechu Wielkiego miasta Płocka 21 lutego 1786 roku

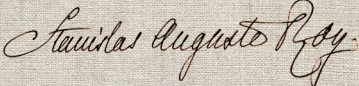
▲ List napisany przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego z widocznym podpisem króla, 1786 rok

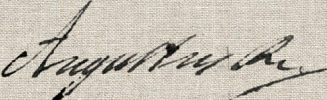
► Pieczęć mniejsza koronna Stanisława Augusta Poniatowskiego na dokumencie z 1789 roku

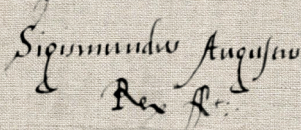
Dopasuj podpis do właściciela

1

a Jan Kazimierz

2

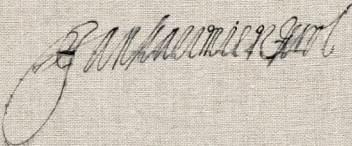
b Michał Korybut Wiśniowiecki

3

c Zygmunt August

4

d August II Mocny

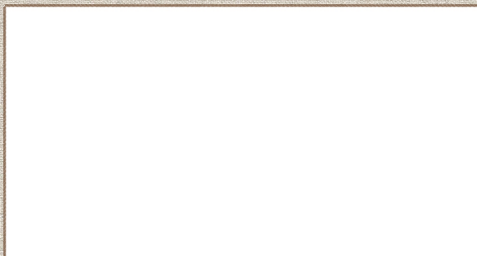
5

e Stanisław August Poniatowski

1e 2d 3c 4b 5a

Zaprojektuj swój królewski podpis

Zwróć uwagę, że wśród królewskich podpisów znajdują się zarówno te po łacinie „REX”, po francusku „ROI” jak i po polsku „KRÓL”. Jakiego języka użyjesz, projektując swój królewski podpis?

Zapraszamy Cię do przyjrzenia się sylwetkom poszczególnych władców na ekspozycji czasowej *Dwieście artefaktów na dwusetlecie Towarzystwa Naukowego Płockiego* i rozwiązania załączonych zadań

Czas na krzyżówkę

- imię króla, który przeniósł stolicę Polski do Warszawy
- imię króla, który przybył na odsiecz Wiedniowi w 1683 roku
- nazwisko ostatniego króla Polski

Odpowiedź:

w 2020 roku obchodzi swoje dwusetlecie

Szybki test:

- który król słynął z zamiłowania do gry w piłkę ?
- który z królów dwukrotnie zasiadał na tronie polskim?
- który władca Polski ustanowił Order Virtuti Militari?
- który król został zwycięzcą pod Wiedniem w 1683 roku?